ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Antonína Koukala a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci **žalobkyně Mgr. D. K.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 10. 2000 č. j. xxx

takto:

I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 10. 2000 č. j. xxx se **zrušuje** a věc se vrací České správě sociálního zabezpečení k dalšímu řízení.

II. Žalobkyni se **nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 2. 10. 2000 byla zamítnuta žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 217/1994 Sb. s odůvodněním, že nárok jí nevznikl, neboť nebylo prokázáno, že její otec byl československým státním občanem.

V podané žalobě (původně opravném prostředku) uvedla žalobkyně, že podle potvrzení, které přiložila, byl její otec politickým vězněm a zemřel v roce 1941 na následky věznění. Pokud zákon č. 217/1994 Sb. stanoví, že nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky mají osoby v něm vyjmenované, jestliže v době vzniku nároku byli občany ČR, tak ona tuto podmínku splňuje. Domnívá se však, že posouzení, zda postižený občan byl či nebyl občanem ČR, by mělo význam, kdyby takový občan sám uplatňoval své nároky podle cit. zákona. Dále namítla, že pokud by rozhodnutí žalované bylo potvrzeno, byla by porušena Listina základních práv a svobod, neboť své nároky nemůže uplatnit ani v Polské republice, neboť nemá její státní občanství.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě (opravnému prostředku) uvedla, že již od r. 1995 považuje za postiženého občana ve smyslu § 2 zákona č. 217/1994 Sb. i toho, kdo v rozhodné době nebyl čsl. státním občanem a jen z tohoto důvodu nesplňoval podmínky zákona č. 255/1946 Sb. pro vydání osvědčení. Protože v tomto případě rozhodla v rozporu s uvedeným postupem, navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil jí věc k novému řízeni.

V daném případě jde o věc, která na Nejvyšší správní soud přešla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen „s. ř. s.“) z Vrchního soudu v Praze. Nejvyšší správní soud ve věcech neskončených vrchními soudy dokončí řízení zahájená před těmito soudy jako soud prvního stupně. Podle ustanovení § 130 s. ř. s. se neskončená řízení podle části páté o. s. ř. dokončí podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s., tedy jako řízení o žalobách. O takový případ jde i v projednávané věci, a proto Nejvyšší správní soud postupoval v řízení podle § 65 a násl. s. ř. s.

Ve správním spise je kromě jiného založena žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky jako sirotka po zemřelém P. P., ke které je připojena kopie jejího rodného listu a kopie potvrzení Ministerstva obrany o přijetí žádosti o vydání osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. Dále je založen rodný list otce žalobkyně, zpráva z Mezinárodní pátrací služby z A., potvrzující, že Pavel P. zemřel xx 12. 1941 v koncentračním táboře Mauthausen a potvrzení Ministerstva obrany ČR, ze kterého vyplývá, že jmenovaný byl v období od 24. dubna 1941 do 12. prosince 1941 politickým vězněm.

Žaloba je důvodná.

Nárok tvrzený žalobkyní je nárokem podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 217/1994 Sb. Tento nárok vzniká sirotkům po postižených občanech popravených nebo zemřelých ve vyšetřovací vazbě, věženích, koncentračních a internačních táborech nebo násilně usmrcených v souvislosti se zatýkáním, kteří ke dni jejich úmrtí nedosáhli věku 18 let.

Podle § 6 odst. 1 cit. zákona se na řízení o poskytnutí jednorázové peněžní částky použije správní řád – jde tedy o řízení správní a žalovaná v něm musí postupovat podle ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., správní řád.

Podle § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu musí rozhodnutí správního orgánu vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Správní orgán je povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. Přitom není vázán jen návrhy účastníků řízení. Samo rozhodnutí pak musí ze spolehlivě zjištěného stavu věci vycházet.

V odůvodnění rozhodnutí pak musí správní orgán uvést, které skutečnosti byly podkladem pro rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval.

Odůvodněním je přitom třeba rozumět vyložení skutkových i právních důvodů, které správní orgán vedly k rozhodnutí – pokud se rozhoduje o žádosti účastníka, u níž zákon za splnění stanovených podmínek předpokládá vyhovění, musí v odůvodnění negativního rozhodnutí přesvědčivě vyvrátit splnění zákonem stanovených podmínek.

V posuzované věci správní orgán nic takového neučinil. Při zamítnutí žádosti žalobkyně se v odůvodnění omezil pouze na konstatování, že nebylo prokázáno, že její otec byl československým státním občanem. Z rozhodnutí však již není patrné, na základě kterých podkladů a důkazů k takovému závěru dospěl a jak tyto důkazy hodnotil. Protože v řízení o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 217/1994 Sb. se plně uplatňuje zásada materiální pravdy a zásada oficiality, je povinností správního orgánu objasňovat sporné nebo pochybné skutečnosti také z vlastní iniciativy a vlastními prostředky. Napadené rozhodnutí ale neumožňuje posoudit, co správní orgán učinil pro odstranění pochybností o státním občanství otce žalobkyně (obsah správního spisu nasvědčuje tomu, že nic). Již samotná formulace „nebylo prokázáno, že“ použitá v odůvodnění rozhodnutí, nasvědčuje nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu.

Ze shora uvedených důvodů proto soud zrušil rozhodnutí žalované pro vady řízení bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází ze skutečnosti, že žalobkyně, která měla v řízení úspěch, náklady řízení nepožadovala a žalovaná nebyla v řízení úspěšná (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2003

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu